

Miljöanpassade produkter inom hårvården i Jönköping

Sammanfattning

Ett effektivt sätt att stödja miljöanpassade lösningar på är att välja produkter med miljömedveten inriktning eller miljömärkning. Är det möjligt för invånare i Jönköping att välja miljöanpassade produkter när de går till frisören eller tvättar håret hemma i duschen? En bransch med så mycket kemikalier borde ha svårt att ta till sig miljöanpassade lösningar.

Ett urval av frisörsalonger och butiker i Jönköping har undersökts i ämnet och fått ge sin bild av situationen¹. Både produkter som marknadsförs som miljöanpassade och produkter som är miljömärkta har undersökts. Trots att alla produkter som marknadsförs som miljöanpassade kanske inte är helt ärliga visar ändå konsumerande av dessa på en attityd som tycker att det är viktigt med miljömedvetenhet inom även hårvårdsbranschen.

Undersökningen har tagit form utifrån strategin surveyundersökning². Metoden som använts i undersökningen har varit personliga intervjuer utifrån ett frågeformulär. Frågeformuläret har gjort det möjligt att jämföra mellan de olika butikerna och frisörsalongerna. Butikernas utbud av miljömärkta produkter har skett genom inventering.

Resultaten av undersökningen visar att flera frisörer och butiker erbjuder miljöanpassade alternativ, men att långt ifrån alla gör det. Hårvårdsbranschen har svårt att erbjuda miljöanpassade lösningar då flera aspekter av hårvården är svåra att genomföra. Bland annat är det svårt att färga grått hår med miljöanpassade produkter³. Att många frisörer uppfattar de miljöanpassade produkterna som dyrare eller av sämre kvalitet gör också att dessa produkter inte finns att köpa överallt. I Jönköping finns dock möjligheten att både få en miljöanpassad behandling hos frisören och att köpa miljöanpassade hårvårdsprodukter. Den frisörsalong som utmärkte sig mest inom detta område var Salong Frelize. Flera faktorer pekar på att marknaden rör sig åt ett mer miljömedvetet håll och att de flesta inom branschen ser detta som något positivt.

1 Se bilaga 2.

2 <http://www.ne.se/urvalsunders%C3%B6kning>, <http://sv.wikipedia.org/wiki/Surveyunders%C3%B6kning>

3 <http://svt.se/2.15856/1.975278/ekofrissan>

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1. Bakgrund.....	4
1.1.1. Problematik.....	4
1.2. Syfte.....	5
1.3. Frågeställningar.....	5
1.4. Metod.....	5
1.5. Begränsningar.....	5
2. Resultat.....	6
2.1. Frisörsalonger och miljömedvetenhet.....	6
2.2. Försäljning av miljöanpassade hårdprodukter.....	7
2.3. Övrigt.....	7
3. Analys.....	7
4. Bilagor.....	9
Bilaga 1	9
Bilaga 2.....	10

1. Inledning

Det miljöanpassade tänkandet tar sig in på fler och fler områden. Numera finns det klimatsmarta alternativ på hamburgerrestauranger, ekologiska kläder och miljöanpassade studentmössor. Är det möjligt att till och med en bransch med så mycket kemikalier som hårvården har tagit till sig ekologiska lösningar? Används miljöanpassade produkter av frisörsalongerna i Jönköping? Finns det miljöanpassade hårprodukter tillgängliga för invånare i staden?

För hårvårdsprodukter finns det flera sätt att mäta miljöpåverkan på. Det finns flera organisationer som utfärdar miljömärkningar som appliceras på hårvårdsprodukter. Dessutom finns det företag som marknadsför sina produkter som miljöanpassade, men endast har sina egna kriterier som mått på detta. Båda fallen undersöks i rapporten.

1.1. Bakgrund

De frisörsalonger som har deltagit i undersökningen är följande: Affes Salong, Fåfång, Hårdesign by Anna, Hårfin, Hårfixarna, Hårklippet, Hår och co, Hårsmedjan, Kalufsmakarn, Klipp it, Mias Salong, Mixstudio, Nikita Hair, Rickards Salong, Salong Frelize, Salong Klipp Dig, Salong Kronan, Saras Hårdesign, Sax in the city, Skult och Sylvana Salong.

De butiker som undersökts är följande: Apoteket AB, Apoteket Hjärtat, Bodyshop, Coop Forum, Doc Morris, Hemköp, Hälsobutiken Life, Här, Ica Supermarket Klostergatan, Kicks, Lidl, Netto, och Åhléns.

Undersökningens resultat är uppdelat i två delar. Den första gäller användandet av miljöanpassade produkter av frisörsalongerna i Jönköping och deras förhållande till miljön. Den andra gäller försäljning av miljöanpassade hårprodukter i Jönköping. I den senare ingår både frisörsalonger och övriga butiker i Jönköping där de undersökta produkterna säljs.

Med miljöanpassad åsyftas märken som antingen har miljömärkning eller som utger sig för att vara miljöanpassade, ekologiska eller liknande på förpackningen. Miljömärkning innebär att en oberoende organisation har undersökt om produkterna uppfyller vissa krav. Dessa krav är olika beroende på vilken miljömärkning det handlar om. De olika miljömärkningar inom hårvårdsprodukter som stöttes på i undersökningen är Bra Miljöval, Svanen, Lifegate Ecopartners och Ecocert.

Det totala antalet frisörsalonger som undersöktes och intervjuades angående miljömedvetenhet och deras användande av miljöanpassade hårprodukter var 21 stycken. Det totala antalet undersökta butiker och salonger som sålde hårprodukter var 13 respektive 21 stycken, vilket ger en sammanlagd siffra på 34.

1.1.1. Problematik

Det stressiga frisöryrket och bristande intresse har resulterat i visst bortfall av de berörda i Jönköping. Om även dessa hade deltagit i undersökningen kan man anta att resultatet skulle ha kunnat se något annorlunda ut. Det är mycket möjligt att de salonger som inte var villiga att delta i undersökningen är ointresserade av miljöfrågor och därför varken tillhandahåller miljöanpassade produkter eller är intresserade av att delta i undersökningen.

1.2. Syfte

Syftet med rapporten är att undersöka utbredningen av ekologiskt tänkande och miljöanpassade produkter inom hårvård i Jönköping. Detta både för att kunna guida konsumenter i Jönköping och för att hjälpa frisörsalongerna att öka sitt gröna tänkande. Såväl användandet av miljöanpassade produkter som försäljningen av dessa har undersökts.

1.3. Frågeställningar

- ~ Har hårvårdsbranschen i Jönköping tagit till sig av miljömedvetet tänkande?
- ~ Används miljöanpassade produkter av frisörer i Jönköping?
- ~ Säljs miljöanpassade hårvårdsprodukter i Jönköping?
- ~ Går utvecklingen åt ett mer miljömedvetet håll?

1.4. Metod

Undersökningen har utgått från en så kallad surveyundersökning. Denna har utförts genom standardiserade frågor som ställts genom personliga intervjuer⁴. Fördelen med besöksintervjuer är att svaren och frågorna har kunnat utvecklas genom hjälpmedel och förklaringar. Svaren kan bli mer detaljerade och följdfrågor kan ställas. Nackdelen är att intervjuarens närvaro kan påverka svaren. Frågeformulär är användbart då undersökningen gäller ett antal personer som är insatta i det undersökta ämnet.

Jag ansåg att personliga intervjuer var det mest lämpliga sätt att samla in data till undersökningen. Detta för att många av salongerna inte har mejl eller svarar frekvent på mejl om de har en mejladress. Även intervjuer över telefon kan vara problematiska, då det inte blir lika lätt att förklara eller att visa en viss produkt. Frågorna har ställts till personal på salongerna. Undersökningen har inte haft som krav att endast chefer eller ägare ska svara på frågorna. Eftersom termen miljöanpassad är svårdefinierad och stor okunskap råder inom området är risken högre för missförstånd om undersökningen görs på annat sätt än genom personliga intervjuer. Vid undersökningen av försäljning av miljöanpassade hårprodukter i butiker i Jönköping har inventering av varorna skett.

Jag har även läst tidigare rapporter och artiklar på internet som behandlar ämnet för att få ökad kunskap^{5 6 7 8 9}. Information om salongerna och butikerna har insamlats med hjälp av internet. Vissa salonger fanns dock inte kvar, eller hade bytt namn och vissa salonger finns inte på internet.

1.5. Begränsningar

Undersökningen baseras på ett urval av frisörsalonger och butiker begränsade geografiskt till Jönköpings stad samt A6 köpcentrum¹⁰. Undersökningen sträcker sig alltså inte ut till kommungränsen. Detta för att kunna följa tidsplanen för undersökningen vilken uppgår till fyra veckor samt för att begränsa storleken på undersökningen. Eftersom utbudet av miljöanpassade och

4 Se bilaga 1.

5 Gifter i vårt hår – Miljö och hälsofarliga ämnen i hårvårdsprodukter. Rapport från Naturskyddsföreningens Kemikalienätverk 2010.

6 <http://www.ecoholic.ca/bodyshop/>

7 http://www.bodystore.com/3/sv/info/ekologiskt_fairtrade_miljomarkt

8 <http://mytiskt.blogspot.se/2009/06/dagens-experiment-farligen-harprodukter.html>

9 <http://www.lustans.ax/?rena-produkter>

10 Se bilaga 2.

miljömärkta produkter antogs vara lågt sattes inte begränsningar på vilka miljömärkningar som skulle vara med i undersökningen. Både frisörsalonger och övriga butiker som säljer hårvårdsprodukter inkluderas. Dessa butiker kan vara till exempel hälsovårdsbutiker, matvaruaffärer och apotek.

Produkterna som undersöks är valfria hårvårdsprodukter, till exempel schampo eller balsam.

2. Resultat

Av 21 salonger blev resultatet att 3 salonger använder sig av miljömärkta produkter och 10 använder sig av produkter som marknadsförs som miljöanpassade. 6 salonger uppgav att åtminstone vissa kunder efterfrågade specifikt miljöanpassade produkter. 3 av salongerna planerade i dagsläget att göra sin verksamhet mer miljöanpassad.

9 av de undersökta butikerna och salongerna sålde minst en produkt med någon typ av miljömärkning. 19 stycken av de svarande butikerna och salongerna uppgav att de sålde någon typ av hårvårdsprodukt som marknadsförs som miljöanpassad. Antalet butiker och salonger som deltog var 13 respektive 21 stycken.

Nedan följer en mer ingående beskrivning av resultatet uppdelat i två sektioner. Frisörsalongers förhållande till miljöanpassade produkter på salongerna redovisas separat från själva försäljningen av miljöanpassade produkter i butiker och salonger.

2.1. Frisörsalonger och miljömedvetenhet

3 av salongerna använde sig av miljömärkta produkter. Dessa var Hårfixarna, Mixstudio och Salong Frelize. 10 av salongerna svarade att de använde sig av någon eller flera produkter som marknadsförs som miljöanpassade. Dessa var Affes Salong, Hårfin, Hårfixarna, Kalufsmakarn, Klipp it, Mixstudio, Nikita Hair, Salong Frelize, Saras Hårdesign och Skult.

Det var 6 stycken salonger som svarade att de upplevt att deras kunder efterfrågar miljöanpassade produkter. Flera av dessa tyckte dock att det var en marginell andel kunder som gjorde detta. Endast Salong Frelize tyckte att kunder ofta efterfrågade och att detta var ett av huvudskälen till att de valde salongen för sin hårvård. De övriga salongerna var Hår och co, Hårdesign by Anna, Hårfixarna, Klipp it och Nikita Hair.

3 stycken salonger har för avsikt att öka sitt sortiment av miljöanpassade produkter. Dessa var Fåfång, Klipp it och Salong Frelize. Skälen till att många inte planerade att utöka sitt miljöanpassade sortiment var oftast att de ansåg att de inte fick lika bra resultat av miljöanpassade produkter, att dessa var dyrare eller att kedjan som salongen var en del av styrde och salongen inte hade makt att förändra sortimentet. En annan anledning var också att återförsäljarna som salongerna gör sina inköp från ofta enbart har de större märkena som inte satsar på miljöanpassade eller miljömärkta produkter.

Flera salonger uppgav dock att de gärna går över till mer miljöanpassade produkter om efterfrågan på detta blir större och om kunderna själva ber om detta. Som alla andra branscher på en marknad måste givetvis även frisörer anpassa sig till konsumenternas efterfrågan. Denna anpassning kan vara mer eller mindre frivillig. De svarande i undersökningen verkade dock till allra största del ställa sig positiva till en sådan förändring.

2.2. Försäljning av miljöanpassade hårdprodukter

Av de 34 undersökta butikerna och salongerna som säljer hårprodukter var det 9 som sålde produkter med någon typ av oberoende miljömärkning. Dessa var Apoteket AB, Coop Forum, Hemköp, Hårfixarn, Ica Supermarket Klostergatan, Kicks, Mixstudio, Salong Frelize och Åhléns. Värt att notera är dock att flera av dessa endast hade någon enstaka produkt som var miljömärkt. Till exempel Apoteket AB hade bara ett barnschampo som var svanmärkt, men får ändå räknas med i undersökningen. Salong Frelize hade dock ett mycket stort sortiment av dessa produkter av flera märken. 19 av de 34 salongerna och butikerna sålde någon form av hårprodukt som marknadsförde sig som miljöanpassad. Dessa var Affes Salong, Apoteket AB, Bodyshop, Coop Forum, Doc Morris, Hårdesign by Anna, Hårfin, Hårfixarna, Hårklippet, Hälsobutiken Life, Här, Ica Supermarket Klostergatan, Kalufsmakarn, Kicks, Klipp it, Mixstudio, Salong Frelize, Saras Hårdesign, och Åhléns.

2.3. Övrigt

Värt att nämnas är att alla produkter i Sverige omfattas av EU-krav som reglerar vissa aspekter av produktionen. Undersökningen gäller alltså märkning och åtgärder utöver dessa krav.

Flera frisörsalonger svarade att de har organiska produkter som är fria från parabener eller sulfat. I många fall är inte detta resultatet av miljömedvetenhet utan snarare av att fler och fler kunder efterfrågar produkter som inte ger dem allergier eller är på annat sätt irriterande. Dessutom finns det en stark efterfrågan bland frisörerna själva efter sådana produkter då personal på salongerna ständigt utsätts för dem på arbetet.

Vissa av de intervjuade har talat om viss problematik i informationsutbyte mellan kunder, försäljare och producenter. Sådan skulle kunna medföra att förändring går långsamt eller att konsumenters efterfrågan inte bemöts.

3. Analys

Undersökningen visar att det trots allt finns hårsalonger som har en miljöanpassad inställning som genomsyrar hela deras verksamhet. Frågan är dock om denna nisch är fylld och om marknaden i nuläget inte efterfrågar mer av miljöanpassade produkter, vilket gör det svårt för miljöanpassade lösningar inom hårvården att expandera. Många av de svarande i undersökningen tyckte sig ändå se en ökning över tid vad gäller miljöanpassade produkter. Detta skulle kunna innebära att hela marknaden och produktionen rör sig åt ett mer miljömedvetet håll sakta men säkert.

Är det möjligt att få lika bra resultat med miljöanpassade produkter? Antagligen är inte fallet så inom alla områden, men i många fall går det, och då finns möjlighet att gå över till detta. Till exempel är det svårt i nuläget att färga grått hår med miljöanpassade produkter. Detta får konsekvensen att de salonger som vill kalla sig allt igenom miljöanpassade inte kan erbjuda den tjänsten till sina kunder.

Många produkter på marknaden är fria från parabener, vilket är en grupp vanligt förekommande konserveringsämnen inom hårvårdsproduktionen. Viss tveksamhet finns dock kring om parabenerna har ersatts av miljöanpassade alternativ eller inte. Möjligheten finns att parabenerna endast bytts ut mot något snarlikt ämne som ännu inte fått en stämpel som irriterande för hud och hår, hormonstörande eller farligt för djur och natur.

Miljöanpassade produkter inom hårvården i Jönköping

Vid många fall i undersökningen fanns produkter som påstod sig vara miljöanpassade men som saknade någon miljömärkning från en utomstående organisation. Vissa av produkterna hade istället sitt eget företags miljömärkning och en design på förpackningen som anspelade på miljöanpassadhet. Till exempel Oliva by CCS använder sig av detta. Dock kan inte samtliga av dessa sägas vara att lita på. Mycket handlar om ren marknadsföring i en tid då efterfrågan på miljömedvetenhet ökar inom många områden i näringslivet. För att verkligen accepteras som miljöanpassade bör produkterna vara försedda med miljömärkning från en etablerad oberoende organisation. Flera märken dock kan sägas ha en seriös miljöagenda även utan miljömärkning från oberoende organisationer.

Trots att så få har miljömärkt märker man ändå att en hel del affärer och salonger har produkter som åtminstone marknadsförs som miljöanpassade. Detta kan ses som positivt trots att produkternas nivå av miljöanpassadhet inte garanteras av någon oberoende organisation. Det visar åtminstone att vissa frisörer och butiker har tagit ställning och köpt in produkter som gör anspråk på att vara miljöanpassade och som i många fall ger mindre miljöpåverkan. Även om alla dessa produkter kanske inte är likvärdiga med miljömärkta visar ändå inköpen och användningen att frisörer och butiker vill vara miljöanpassade.

Salong Frelize har en utpräglad miljömedveten inriktning på sin hårvård och försäljning av hårvårdsprodukter, och flera andra tidigare nämnda salonger och butiker har miljömärkta produkter. Undersökningen visar tydligt att det finns alternativ för de konsumenter som är måna om att produkterna är miljöanpassade att inhandla dessa produkter i Jönköping.

4. Bilagor

Bilaga 1

Frågeformulär för frisörsalonger

1. Använder ni er av några produkter när ni klipper/stylar/färgar som utger sig för att vara miljöanpassade?
2. Har ni hårprodukter till salu som utger sig för att vara miljöanpassade?
3. Har dessa produkter någon miljömärkning?
4. Efterfrågar era kunder miljöanpassade produkter?
5. Har ni planer på att göra er verksamhet mer miljöanpassad i framtiden?

Bilaga 2

Adresser till frisörsalonger och butiker som deltog i undersökningen

Salong/Butik	Adress
Affes salong	Barnarpsgatan 31, 553 16 Jönköping
Apoteket AB	Kompanigatan 36, 550 11 Jönköping
Apoteket Hjärtat	Kompanigatan 3, 553 05 Jönköping
Bodyshop	Kompanigatan 20, 553 05 Jönköping
Coop Forum	Bataljonsgatan 5, 553 05 Jönköping
Doc Morris	Västra Storgatan 13, 553 15 Jönköping
Fåfång	Lantmätargränd 15, 553 20 Jönköping
Hemköp	Barnarpsgatan 10, 553 16 Jönköping
Hår och Co	Västra Storgatan 19 D, 553 15 Jönköping
Hårdesign by Anna	Kanalgatan 17, 553 22 Jönköping
Hårfin	Smedjegatan 21 A, 553 20 Jönköping
Hårfixarna	Barnarpsgatan 23, 553 16 Jönköping
Hårklippet	Bredgränd 12, 553 20 Jönköping
Hårsmedjan	Kanalgatan 11, 553 22 Jönköping
Hälsobutiken Life	Kompanigatan 13, 553 05 Jönköping
Här	Östra Storgatan 75, 553 21 Jönköping
Ica Supermarket Klostergatan	Klostergatan 25, 553 35 Jönköping
Kalufsmakarn	Smedjegatan 24, 553 20 Jönköping
Kicks	Kompanigatan 36, 550 11 Jönköping
Klipp it	Västra Storgatan 16, 553 15 Jönköping
Lidl	Ekhagsringen 2, 554 56 Jönköping
Mias salong	Stenbergsgatan 10, 553 13 Jönköping
Mixstudio	Södra Strandgatan 10, 553 20 Jönköping
Netto	Västra Storgatan 14, 553 15 Jönköping
Nikita Hair	Bredgränd 5, 553 21 Jönköping
Richards Salong	Östra Storgatan 55, 553 21 Jönköping
Salong Frelize	Hermansvägen 102, 554 53 Jönköping
Salong Klipp dig	Björngränd 4, 553 20 Jönköping
Salong Kronan	Gröna gatan 4, 553 36 Jönköping
Saras Hårdesign	Törnrosgatan 4, 554 57 Jönköping

Miljöanpassade produkter inom hårvården i Jönköping

Sax in the city	Kyrkogatan 20, 553 16 Jönköping
Skult	Kompanigatan 36, 553 05 Jönköping
Sylvana Salong	Klostergatan 66 A, 553 35 Jönköping
Åhléns	A6 Centrum, 550 11 Jönköping